

تصویر ابو عبد الرحمن کردی

سەلام لە زینب بێ باوە (زینب)

زینب بێ باوە
چیرۆکەکانی
قوربانی
سێروز

تاکە درێژخێڵە بێ باوە

درووی خۆبێ باوە

١٤٠٠ ک - ١٩٨٠ ز

مەنتەدی اقرا العشاقی

www.lqa.abimontada.com

تەکنەب (کوردی، عەرەبی، فارسی)

زنجیره کی میر تو کہہ گاں قورٹانہ بیروز

نہ لقیہی به کہم

ثالوہ (تغیہ میر)

درودی خوی له سه ربی

صلاح محمد بن بهاء الدین

چاپخانہی

دار الرسالۃ - بغداد

سالی ۱۹۸۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشگی

به ناوی خداوه ، سوپاس بؤ خوا ، درود و
ستایش بؤ پیغمبهری پیشهوا ..

قورتانی پیروز ، که خه زینه یه کی زیرین و
که نجیگی که ره رین بن ، بؤچی به نا بؤ پرو پره ژن و
کولینانی و فالچی وده ست بره کان بهین ؟ ا چونکه
نه بن بهر بکه ینه وه ... نایا کن دروستی کردوین و
کن سه رپه رشتی مان نه کاو کنن روزیمان پن
نه به خشی و کنن بهر وهوش و فامی پن خه لات
کردوین و کنن نه خوشمان نه خاو کنن ته مان مرینی و
به ته مای دادو بهر دبانی کنن ؟ ا بن گومان خوی
بهر وه ردگار ..

وه هر نه و خوی بهش نه توانن تیماری دهرده گانمان

بکات و تنها په پام و پتغه مېره کانی نه و نه توانی
 مه شخه لی چاره سهری و بیماری کومه لی شه که ت و
 شکسته ی ده سقی دوور له خوا ایمان بکات .. هر
 بهر نامه ی خوا توانای سود به خشی و چاره سهری
 لیمه و گشت مرؤفه کانی هغه به . چونکه تنها خوا
 دروستی کردویږ و هر نه ویش ته زانی چیمانته و
 به چی چاره سهر نه کرین ؟! بویه قورن ان خواهه ی
 خویندنگایه ی و اچاره سهر که ورو حه کیمانه ی
 بزور که که توانی کومه لکه ی بینه پرنگ و درونده
 سروشتی نه و کانه ی نیوه دور که ی عه رب بکانه
 نمونه ی خاویږ و به ختیارترین کومه لکه و بیکانه
 پتشره وی کاروانی خیزو چاکه له دنیا دا ،
 شارستانیه تیکیان له په نای قورن انداو به هوی
 قورنانه وه بنیات نا که نه وه چوارده سه ده به هیشتا
 بلیسه ی کړی شوره که ی هر له که ل که شکه شانی
 تاسمان چه پز کانیته ی ..

جا بۆيە ، وہ لەم پروانگەوہ حەز ئەکەم
بەرمووی - خویتەری بەرئز - کە سەرنک لە
خەزینەیی پر تفاقو کۆکای رازاوی پر کەمالی
قورئانی پیروز بەدین بۆ تیجاری دەر دەداریمان و
چارەیی بەد ئەحوالیمان .

بەلام لە بەر ئەم سەھۆل بەندانە ناھەمواری
کە دنیای گرتۆتەوہو ئەزانەت مینشک و هۆشەکانیش
بەستویانە ، بەرەو قۆلینک بچین کە لەکەل تەمەنی
بیر و هۆشمانداو لەکەل رۆژی بانگەوازە کەیی
قورئاندا بکونجی ، چیرۆکەکانی قورئانی پیروز بە
باشترین پەنا ئەزانم بۆ ئەو مەبەستە .. هەم
چیرۆک و زستان بەینیان خۆشەو هەم مەبەستی تێجە
کە بەھەرەور بـوونە لە خزمەت فەرمايشتە
زیرینەکانی پەروردگاردا دیتە دی .

لە بەختی تێجەشدا وا خیزانە بەختیارە کەیی
مامۆستا رەحیم خەریکی کێرانەوہی ئەو چیرۆکە

پېرورانەن لە كۆپزىكى چيرۆك خوانى شەوانەدا كە
 لە قالپىكى شانزەكرى قەشەنگدا ھەر چىرۆكەى
 بەچەند دانىشتىك تەواو ئەكەن و دوا شەويشيان
 دااھەنن بۆ شى كوردنەووى خالە كرنكەگانى
 چىرۆكەگان و گولچن كوردنى پەندەگانيان .

دە فەرمون خوشدۇ و براى شيرين با فرياسى
 چىرۆكى يەكەمى زنجيرە چىرۆكەگان بىكەوين كە
 سەركوزەشتەى دروست بوونى يەكەم مەرۆقت و
 چىنشينيەتى ئادەمىزادو دوژمنايەتى شەيتان و
 زەفەربردنەگانى شەيتان بە باوكە ئادەم و خىزانەكەى
 و رۆلەگانى ئەكىرەتتەو . . لە خوا ئەخووزم كە
 بەرەزامەندىەو ئەم بەرەمە كالو كرچەش لە تىمە
 لبول بكاو لە قورئانى پىرۆز بەھرەوەرمان بەكاو
 كۆمەكمان بكا بۆ تۆماركردنى ئەلقە داھاتوەگانى
 ئەم زنجيرە پىرۆزە ... صلاح الدين

شباط / ۱۹۷۴

حرم / ۱۳۹۴

غزله زما نوستا عبدالرحيم

ماموستاره حيم : مامزستايه كه له يه مكن له
خويند ننگا گاني كوردستان .

فاطمه خان : دايكي مناله گاني مامزستايه و سووكه
خوينه واريه كي مه يو به جواني يارمه تي نه دا له
به رينه بردني نه ركي مالداري و لي پرسراوه له
په روه رده ي منال و سه روگاري مال دا .

ئوسامه : كوري كه ووهي مامزستايه ، قرتابي پۆلي
پينجه مي ناماده يي به .

حه مزه : كوري بچوكي مامزستايه ، قرتابي پۆلي
سيهه مي ناوه ندي به ..

تەسىيە : تاقە كچى خامۇستايەو لە پۇلى يەكەمى
ناووندى يە ، شايانى باسپشە كە بە جوانى نادابى
شەرمەي ئافرەتى موسلمان پزانە كرىت ، ھەرچەندە
ھاۋرىكانى تانەي لى ئىدەن ...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿١٣﴾ وَإِذْ قَالَ

رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۗ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا
مَنْ يُقَدِّسُ فِيهَا وَيُقَدِّسُكَ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ
لَكَ ۗ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ
عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَأِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَذِهِ لَآءِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٥﴾ فَأْوَأِبْحَنَّاكَ لِأَعْلَمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْنَا ۗ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ سَنَأْتِمُنَّكُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ۖ لَمَّا آتَانَهُمْ
بِأَسْمَائِهِمْ مَا لَمْ يَأْتِ لَكُمْ ۗ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ
مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿١٧﴾

[زستانه که ی زور سهخت و پر له سهراما سۆله یه .
دهرو دهشتو کیۆ تارای سپی به فرینی پۆش-سیوه ،
به لآم مالی « مامۆستا ره حیم » چ بساکیانه که
چۆله که و مارو میرو و بینه وایان به دهست سهراماوه
زیلو به میانه ، چونکه زۆپا که ی نه وان هه میسه تاو
بوو .. هه ر که شه و دانه مات خیزانه که ی مامۆستا
به دهرو و بهری زۆپا که دا کرد نه بوونه وه و گوئیان
له چیرۆکه خنجیلانه گانی مامۆستا ته کرت . . به
شینویه که که زۆر تر له کۆرینکی نه ده بی نه چوو
نه که خیزانینکی کوستان نشین .

ته مه شه و « نوسامه » ی کۆری داوای کثیرانه وه ی
چیرۆکینکی زۆر کرنک و پیویسی کرد . . نه و
چیرۆکه ی که ده مینکه چاوه ری ی نۆره یه نی . .
چیرۆکی دروست بوونی یه که م مرؤفت ...
سه رگوزه شته ی ئاده م پینه مبه ر - درودی خوای

تەسەرىق -] .

توسامة : بابە كيان ئەمشەر نۆرەى چىرۇكى باوكە

كەورەمانە ، ئادەم پىنغەم بەر - درودى خىواى لەسەرىق

- چونكە بەراستى زۇر باسىكى گىرنگو پىزويستە ..

خىزان : (بەتىكىرا ، تەرىق بە خىوا باسىكى

پىزويستە خوشە ..

مامۇستا رەجىم : رۆلە كيان جۇيشم ولم نيازە ..

چونكە بەراستى ئەم سەرماو سۆلەيە كە ئەم

جىھانەى داكرتۆتەوۈ ناچارمان ئ - كە لاشەمان

ئەم زۇپايە كەرم كەنەوەر كيان و ھەستىشمان

زۇپايەكى بۇ تاوكەين .. لە سەركوزەشتەى

پىنغەمبەرانىش خى - ۇشترو كەرم و نەرمەت چىنگ

خاكەوئى . . . ئەم لە سەرماى ئەم زستانە

رەزگارمان ئەبىن و ھەم ھىزو تواناو وزەى

رامالىنى بەفرو تەرزەى رىنگامان دەست ئەكەوئى ..

چونكە پىاو رىنگاى سەختە دورى لەرىندا

بوو ئەبىن خىۋى گەرم كاتەۋە چاك تىقلى سەفەر
بېنچىتەۋە . . بېرىبار بىن ئەم چىلەي زىستانە بە
رەقىقى ئەم زوپا يەر چىرۇك خىۋانى چىرۇكە كانى
قورئانى پىرۇز بەرىنە سەر . .

بەلام پىشەكى پىتان راڭگە يەنم ئەۋەي كە
لە قورئاندا ئەبىن بۇئانى ئەكزىمەرە ، چۈنكە
تەنھا قورئانۇ چىرۇكى قورئانە ئواناى گەرم
كردنەۋەي ئىمە رىبىۋارى ھەيە ، بەلام
قەرزارم بىن ئەكەر لە كىزائەۋەي ئىم
چىرۇكەنە درىقى بىكەن لاي ئەۋانەي كە
كەلكى لىن ۋەر ئەكەرنو خەسارى ناكەن . .
| چارۋى كوتى ھەمۋو خىزانەكە ، ئاراستەي .
دەمۋو زمانە پارادەكەي مامۇستا بوو بوو ،
ھەمۋو كوتى قەۋلاخ ۋەستابوون بە
دىارىيەۋە تا لەخەزىندەي بىرۋو ھۇشە ئېژەكەي .
بەشىيان بەدا . . تا لە كۆكۈي دىنيا دىدەيىۋو

چينداريه كهى به هرده و دريان بـ . . . له
ناكاو قه له مه كهى فرى داو لئى هاته
سهر چؤكو پرووى كرده دايكى نوسامة] .

حامؤستاره حيم : به و شرتنه مان كردين تا نهم

چهرؤكه نه واو نه بين قؤرى چايه كهى تۆ له سهر
ناكره كه دانه كهين و بياله كهى منيش له بهر
دهمما هـ له كه گيرى ... رۆله كانم ، خيزانه
به ختياره كهم گويم بؤ بكرن :

كاتيك كه خواى پهروه ردگار زه وى و ناسمانى
دروست كرد بؤ په رستش و فه رمان بهرى و
هه لسوراندى نيش و كارى خؤى ، ويسى
جئ نيشينيكى به هرده مندو كارگوزار بختاته
سهر نهم زه ويه بؤ ناوه دان كردنه و وى و ژنر
بارخستى نهم بوونه وهره (كتون) ، ته نها بؤ
نه و وى كه وهره يى خورا ناشكرا بين و خواناسى
نيا بگريى ..

خوا نه فه رموی رو به به روی فریشته کان :
« من نه مه وی خه لیفه و جن نشینک له زه وی دا
دا بنیم » فریشته کان سه رسام بوون و کوت و پر
وتیان :

« نایا تو که سیک دانه نئی به جیکه دار که خراپه
بکاو خوین ریژ بی ، که چی نیمه دانئی که
همیشه فرمانبهر و مل که چین ۱۲ » .

خوا ، پهروه ردگاریش پئی فه رمون :

« نه وی من نه یزانم نیوه نایزانن .. »

نینجا خوا ی که وره له قور ناده می دروست کرد
وه له کیانی خزی ، کیانو ژیانی پن به خشی ، وه
کردی به و جن نشینه ی که پینشت هه ولی دا به
فریشته کان .. وه فیری ناری هوموو شتیکی نه م
زه ویه ی کرد ..

وه بز نه وی بز فریشته گانی روون بکاته وه که
تادهم شایسته ی نه و فرمانه یه و شیایوی نه وه یه

که جتی نشینی خواو سرداریه تی بونه ودر بکا . .
بۆ ئەم مەبەستە چەند چۆره شتیکی خستە بەر
چاویان وه پۆی فەرمون :

« ئادەی فریشتەکان ناوی ئەم شتانەم پێ
بلین . . »

فریشتەکانیش بە حەپە ساویەوه وتیان :
« خواپە ئیمە هیچ نازانین جگە لەوه نەبێ
که خۆت فیرت کردوین . . هەر خۆت هەموو
شتی ئەزانێ . »

ئینجا خوا فەرموی بە ئادەم :
« ئادەی تۆ ناوەکانیان پێ بلن . .
ئەویش بە ئاسانی ناوەکانی پێ ورت . . پێ
کومان لیرەدا زانایی و لێ هاتوووی و شایستەیی ئادەم
دەر ئەکەوت . »

ئینجا خوا فەرموی بە فریشتەکان :
« ئەوەتە من پێم نوتن باشتر ئەزانم . »

ناکام له هموو شتیکه ۱۴ « (۱)

حهزه : بابه گیان ههز نه کهم بۆمان راون بکه یتهوه

که چۆن باوکه ئادهم له قور دروست کراوه چونکه

بهراستی لهشی مرۆف زۆر دووره له کل و قوره وه

نه کهر به سه زاره کی سه یر بکرتی .

مامۆستا : راسته به سه زاره کی سه یر بکرتی

لهشی مرۆف زۆر دووره له کل و خاڤ و قوره وه

.. به لام مه سه لهی دروست بونی یر کهم مرۆف له

قور شتیکی سه لینهراوه چ به فه رموددی خوا (۲) وه

(۱) له سوره تی « البقرة / ۳۰ - ۳۳ » .

(۲) له سوره تی « السجدة »

دَلِّسَ عَاثِرٌ

النَّبِيِّ وَالشَّهَادَةِ الْعِزِّ الرَّجِيمِ * الَّذِي أَنْسَنَ لِكُلِّ شَيْءٍ خَلْقَهُ

وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ * ثُمَّ جَعَلْنَاهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَاءٍ

مُهَيَّبٍ * ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَجَّاهُ مِنْ رُوحِهِ

چ بە زانباری و لیکۆلینه وە ی کیمیایی . . زانابان
 ئیمپاتی ئەو بەیان کردووە کە ئەگەر مشتیک خۆلی
 ئەم زەمینه بەینى و لیکۆلینه وە وشى کردنە وە ی کیمیایى
 بەسەردا بکەى لە ئەنجاما پۆت دەرنە کە وى کە « ۱۶ »
 هونى تیا بە . . وە عەر وە ها پارچە بەک لە لەشى
 مەرفۆف بەینى وە بیخۆ پتە ژیر لیکۆلینه وە ی کیمیایى بە وە
 ئەبىنى هەمان شێو بەریتى بە و « ۱۶ » (عەنصرە : توخم)
 کە ئەمانەن :

ئۆکسجین - کاربۆن - هایدروژین - نایتروژین
 کالسیوم - فوسفور - کلۆر - کۆکرد - پۆتاسیۆم
 - سۆدیۆم - مەگنیزیم - ناسن - یۆد - سلیکۆن
 مەنگە نيز . . (۱)

ئەسیبە : باشە ئەو شتانه - عناصر - ی دروست

(۱) لە کتیبى « ئادەم » دانراوى مامۆستا « بەی
 الخولى » وەرگیراوە . .

بونی لهشی ئاده میزادن ، نهی گیان - روح - چیه؟
حامزستا : بهراستی نائیتستا که سیک له باره ی روجه وه
 هیچ نازانی . که چی همیشه ! نه وه ته زه لامیک
 نهها تهو گیانهی لی دهر نه چن ، ئیت لهشی ساغو
 سه لیمه که چی به مردوو حیسابهو دوای ماوه بهک
 نهو لهسه ناسک و نارایه ی نهوسای نه رزیو
 نه پیته وه به خاک . .

هه مان پرسیار له گانی خزبا کرا له یتفه مبهری
 پیتشهوا - صلی الله علیه وسلم - . . وه لآمه که ی نه زانی و
 وه ستا به دیار نا کادار کردنی خواوه ، پاش ماوه بهک
 وه لآمه که ی بهم نایه ته بوو :

« وَيَسْتَأْذِنُكَ عَنِ الرُّوحِ قَتْلَ الرُّوحِ مِنْ
 أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا » . .
 [الاسراء / ۸۵] .

واته : وه لیت نه پرسن که . . گیان « چیه؟

بلن : کيان نهينيه کي خوايي به و تيوه نهونده
 تا کاداريتان نه دراوه تي که پهي بهو شتانه بهن ..
 جا له راستي دا که وره بي و کرنکي ناده ميزاد لهو
 خه لاته خوايي وه به ، واته (روح) . نه کينا کاتيک
 که نهو خه لاتهي ان سه ندر ايه وه - واته مرد - به
 پهله نهين بخرتته ناو خا که وه يا سه ر نوگم بکري
 نه کينا بزگن نه کاو ژيان له عالم تيتک نه دا . .
 ئينجا نهين بزاني نه هيني نهو سه رداري و مه زنيهي
 که مرؤف هيه تي نه گه رتته وه بو نهو گيا نه که مه گه ر
 خوا بزاني چيه ، نهونده هيه (ديار به کي)
 خوايي به و له خودي زاني خزيه به به خشراوه بهو
 پارچه قوره ي که خوا کردويه تي به سه رداري
 سه رزه وي و چي نشيني خوي . (۱)

نوسامه : بابيه پرسيارنک ، تاوا بوچي فرشته کان

(۱) « وَكَفَّخْتُمْ فِيهِ مِنْ رُوحِي » [الحجر] ۲۹ .

تھو ناوانہیان نہزانی و باو کہ تادم زانی .. ؟ ا
 ماموستا : رۆلہ گیان تھوہ لہ بہر تھوہ یوو کہ
 تھو شتازہ گشت پہیوندی بہ زانی تادم تھوہ تھوہ
 وہ ناوی زانیبون لہ کاتی پتہ-وودا.. چونکہ تھو
 شتازہ گشت کہرہ سہی فرمانہ کہی یوون ، وہ تھوایہ
 ژیر باریان بخاو سوودیان لن وہر بگری ..

بہ لام فریشتہ کان ہیچ پہیوندیہ گیان بہو شتازہ وہ
 تھوو ، وہ ہیچ تیشیکیان بہشت و مہکی سر
 زہوی و تاسمانیہ . بہ لکو تہنہا تیشیان پهرستش و
 فہرمانبہری خوی میہرہ بازہ ، نہ وچان تہدن وہ
 نہ خواردن و نارہ زویان مہیہ .. جکہ لہ مانہش خوی
 میہرہ بان تھویست بہم نمونہیہ کہورہ بی و لن ہانویہ
 تادم بہ فریشتہ کان بہلینن ..

تا تیرہ تھمشہو بہسہ ، خوا کۆمہک بئ سبہی
 شہو ہالوینکی تر لہ کورہی کہرم و گوری

سه روزہ شتہی نادمہ پتھمبر - درودی خواہی
لہ سہرین - وورثہ کرین ..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا
اِلَّا اِبْلٰسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّٰجِدِيْنَ ﴿۱۷﴾ ذٰلَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ
اُمِرْتُ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِيْ مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِيْنٍ ﴿۱۸﴾
قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَا يَكُوْنُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيْهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ
مِنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿۱۹﴾ قَالَ اَنْظِرْنِيْ اِلٰى يَوْمٍ يُّبْعَثُوْنَ ﴿۲۰﴾ قَالَ اِنَّكَ مِنَ
الْمُنظَرِيْنَ ﴿۲۱﴾ قَالَ فَمَا اَغْوَيْتَنِيْ لَاقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿۲۲﴾
ثُمَّ لَا يَنبَغِيْ لَهُمْ مِنْ عِيْنِ اٰيٰتِيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اٰيْمَنِيْهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ
وَلَا يَحِجُّوْنَ اَكْثَرَهُمْ شٰكِرِيْنَ ﴿۲۳﴾ قَالَ اَخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُوْرًا مَّدْحُوْرًا
لَّمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَآ اَمْلَآءٌ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِيْنَ

[الأعراف]

[بهم باران و توفه ماموستا نه‌یته‌توانی بچن بز
 مرکوت ، هر له په نازو پاکه‌دا نویژه‌کهی خه‌وتنانی
 کردو شانی دادا ، نینجا قورکی لن ساف کردو
 بانگی کرده « نوسامه » و « حه‌مزه » و « نه‌سیبه »
 وه « ناطمه‌خان » ی دایکان .. هه‌موویان له‌زوپاکه
 کومه‌لیان کردو له‌وه‌دا بوو ماموستا قسه بکا ،
 به‌لام نه‌سیبه لنی هاته پیش ووه که به‌کینگ مه‌راقی
 قسه‌به‌کی بن ...]

نه‌سیبه : نه‌ری باببه دوی شو باسی نه‌وت کرد
 که خوامی په‌روه‌ردگار نادمی کردوه به
 چن‌نشین خوی بز سه‌رداریه‌توو ناره‌دان کردنه‌وی
 زه‌وی .. به‌لام من له‌وه حالی نه‌بوم که نایا حه‌زرتی
 نادم بن باوک و دایک له کن بووه نایا چزن له‌قور
 دروست بوه ؟

ماموستا : زور چ‌وانه روله گیان ، نه‌بوایه

نهوه مان له ياد نه چوايه که خـواى پهروه ردگار
 به فریشته کان نه فرموی من مرؤم دروست کرده
 له قور جا که گیانم کرد به بهریا نه نوش کړوشی
 ریزی بؤ بهن . - انای وایه باوک و دایکی نه بوه
 وه له قوری سوړه وه کراو دروست بوه و خوا گیانی
 کرده به بهریا .. وه نه تاش زانیاری دهی خـتوه
 که له شی تادم یزاد له قور دروست بوه و گیانی
 کراوه به : را - هرودک باسـمان کرد - وه پاش
 مردنیش نه گه رته وه بؤ نهو شتازه ، وه لای خوایش
 هیچ شتن کرنک؛ نه کونجاو نه ..

توسامه : باشه باب به گیان ، نهوا زانیمان که

تادم له قور دروست بوه و گیانی کراوه به بهرا ،
 وه هر چند نه مه دوره له پینش چاوی نینه به لام
 لای خوا ناسانه و هیچ دوورنیه .. به لام من نهوم لا
 سهیره که چؤن خوا نه مر ته کا به فریشته کان سوچده

بیہن بؤ تادم ؟ چونکہ ناکونجین خوا فرمان بکا
به سوجدہ بردن بؤ غیری خوی ..

ماموستا : تہمیش جوازو راستہ . بہلام سوجدہ

دووجزی ھہیہ : سوجدہی پھرستن کہ بؤ غیری
خوا نابرنی ، وہ سوجدہی ریز لنی کرتن و پتھوازی ،
کہ تہم جؤرہی تاخریانہ خوا فرمانی پین کردہ
لہم حالہ تہدا .. بہم جؤرہ خوای میہرہ بان فہرمانی
کردہ بہ سوجدہ بردن کشت فریہتہ کان بؤ جہزرتی
تادم ، بن کومان کشتیان فرمان بہریان کردو
کوئی رایہ آبیان کرد جکہ لہو یہ کہ یان نہ پین کہ ناوی
« نیلیسہ » فیزو نہ کبہ تی کرتن و سوجدہی نہ برد ..

بن کومان شتینکی سہیر بوو کہ بہندہ سہر پینچی
فرمانی خوا بکا و فیلد بیکرنی ، بؤیہ خواوہند
فہرموی :

« بؤچی سوجدہت نہ برد تہی نیلیس ؟ »

شہیتانیش ووتی : چونکہ من لہو باشتم ،
تہوت لہ قور دروست کردووہو من لہ ناگر ...
خوای گہورہ خہشم و قینی لن کرت و لہ بہہشت
دہری کرد ، لہ سہر تہوبن تہدہبی و فیدو لہخو بایی
بونہی .. فہرموی :

« لہ عنہت لتین تا رۆژی دواپی » .

شہیتانیش وتی : خواہیہ مزلہتم بدہو بمہیلہرہوہ
تا رۆژی سزاو پاداشت ..
خوای میہرہ بانیش ہزلہتی داو وئی کرد
۔ اینجائہویش لہ داخانا سوینی خوارد کہ دہست
بکاتہ کومرا کردنو ہل خہلہ تاندنی تادہمو
نہوہ کانی ولہ خشتہیان بہری و پئی راستیان لن
بگری و لہ ہموو لایہ کھوہ ہیرش بکاتہ سہر
دلہ کانیان و ویلیان بکات مادام تہو بوو بہ مایہی سہر
کردانی و مال کاول بونی ..

خوايش فرموى : چيست له ده سبت دى دريځى .
 نه كهى ، چونكه فيل و نه له كه و نه كبرى تو ناتوانى
 موسلمانى راسته قينه له رى دهر كاو كومر اى بكا ..
 به لام نه وانهى كه به قهت نه كهن و شونت نه كه ونو .
 شاگرديت نه كهن ، نه وانه وهك تو دوورن له په حمى .
 خواوه و چينكايان هر دوزه خه .

[له كهرمى هم باسه دا بوون ه امام احمد]
 ي دراوسنيان به دهنكه زولاله كه يوه هاواري كرد [:
مام احمد : نه نوستوون ؟ !

[نينجا خزي كرد به ژوورا بن پرس و ساوه
 خواستن ، بزه لرشتنى نهو دعايه و پروپاگانده و
 هه واله درويانهى كه به دريژايى نهو روزه پيداي
 كرد بوون .. ناچار ماموستايى زيرك كوټايى هيتا به
 دانپهتنه كه يان و به خيزانه كهى راکه ياند كه تازه
 مه كهر سپهى شو و نورهى باسه كه يان بيته وه] .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَقُلْنَا إِنَّا دَمُّنَا لَأَسْكُرُنَّ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكَلَّا بِمَا رَزَقْنَا حَيْثُ
شِئْنَا وَلَا تَفْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٧﴾ فَزَلَمَا
النَّبِطِينَ عَنَّا فَأَنزَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهَا وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٨﴾ فَخَلَا آدَمُ مِنْ
رَبِّهِ كَانَتْ قَتَبٌ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٢٩﴾

[البقرة]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَيَهَادِمُ

أَسْكَنْتَ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ لِكُلَّامِنْ حَيْثُ شِئْنَا رَلَا نَقْرَبَا
هَذِهِ الشَّجَرَةُ فَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ فَوَسَّوْا لَهَا السَّبْطَيْنِ لِيُدِي
لَهُمَا مَاؤُهُ رِي عَنْهُمَا مِنْ سَوَاءٍ يَمِينًا وَقَالَ مَا هَسَّكَ رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ
الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا بَرَّالْمُتَّعِدِينَ ﴿١١﴾ وَقَدْ نَسَّهَمَا
إِلَى لِكُلَّامِنْ النَّاصِحِينَ ﴿١٢﴾ مَدَنَهُمَا بِفُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ
بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَعَا بَخِصْفَانِ عَظْمًا مِنْ وَرَقِي الْجَنَّةِ
وَتَادَنَهُمَا رَبُّهُمَا الرَّا هَسَّكَ عَنْ نَلِكَا الشَّجَرَةَ وَأَقْبَلَ لِكُلَّمَا بِإِنْ
الْبَطْنِ لِكُلَّمَا عَدُوَّ سَيِّئِينَ ﴿١٣﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّا رَقْفَرُ
لَنَا وَرَحْمَتَا لِكُلْمَا مِنَ الْخَبِيرِينَ

[الأعراف]

[بهم بارانو تۆفه مامۇستا نەيشە توانى بچىن بۇ
 مزكەوت ، ھەر لە پەنازۇپا كەدا نوپۇزە كەى خەوتنانى
 كوردو شانى دادا ، ئېنجا قوركى لى ساف كوردو
 بانكى كوردە ، ئوسامە » و « ھەمزە » و « نەسيبە »
 وە « ناظمە خان » ى داىكان .. ھەموويان لەزۇپا كە
 كۆمەلەن ان كوردو لەو ھەدا بوو مامۇستا قەسە بكا ،
 بەلام نەسيبە لى ھاتە پىشرو وەك يەككىك مەراقى
 قەسە كى بىن ...]

نەسيبە : ئەرئى بابە دورى شو باسى ئەووت كورد
 كە خوامى پەروەردگار ئادەمى كوردو بە
 چىن ئىشىنى خۇمى بۇ مەردار بە ترو ئاوەدان كوردنەوئى
 زەوى .. بەلام من لەو ھەداى نەبوم كە تايا ھەزەرەتى
 ئادەم بىن باوكو داىك لە كىن بوو تايا چۆن لەقور
 دروست بوە ؟

مامۇستا : زۆر چەوانە رۇلە كيان ، ئەبوایە

تهوومان له ياد نه چوايه که خوای پوره ردگار
 به فریشتهکان زهرومی من مرؤثم دروست کرده
 له قور جا که کیانم کرد به بهریا نیتوش کرفوش
 ریزی بؤ بهن . - انای وایه باوک و دایکی نه بوه
 وه له توری سووره وه کراو دروست بوهو خوا کیانی
 کرده به بهریا . وه نیتاش زانیاری دهري خستوه
 که له شی نادمه یزاد له قور دروست بوهو کیانی
 کراوه به ؛ را - هرودک باسمان کرد - وه پاش
 مردنیش نه گهرتته وه بؤ نهو شتانه ، وه لای خوایش
 هیچ شتی کرنک؛ نه کونچاو نه ..

نوسامه : باشه بابنه کیان ، تهوا زانیمان که

نادمه له قور دروست بوهو کیانی کراوه به بهرا ،
 وه هر چه ند نه مه دووره له پینش چاوی نینه به لام
 لای خوا ناسانهو هیچ دوورنیه .. به لام من تهوم لا
 سهیره که چون خوا نه مر نه کا به فریشتهکان سوچده

بیهن بۆ ئادەم ؟ چونکہ ناگونجین خوا فرمان بکا
به سوجدە بردن بۆ غەیری خۆی ..

مامۆستا : ئەمیش جوازو راستە ، بەلام سوجدە

دووچۆری ھەبە : سوجدە ی پەرستن کە بۆ غەیری

خوا نابێت ، وە سوجدە ی ریز لێ کرتن و پێشوازی ،

کە ئەم چۆری ئاخریانە خوا فرمانی پێ کردو

لەم حالەتەدا .. بەم چۆرە خوا میھرەبان فەرمانی

کردبە سوجدە بردن کشت فریشتەکان بۆ حەزرتی

ئادەم ، پێ گومان گشتیان فرمان بەریان کردو

کوێ رایە ئییان کرد جگە لەو یە کە یان نەبێ کە ناوی

« ئیبلیسە » فیزو نە کەتێ کرتی و سوجدە ی نەبرد ..

پێ گومان شتێکی سەیر بوو کە بەندە سەر پێچی

فرمانی خوا بکا و فیز بیکرێ ، بۆیە خواوەند

فەرمانی :

« بۆچی سوجدەت نەبرد ئە ی ئیبلیس ؟ »

شەیتانیش ووتی : چونکه من لەو باشتم ،
تەوت لە قور دروست کردووو من لە ناگر ...
خوای گەورە خەشم و قینی لێ کرت و لە بەهەشت
دەری کرد ، لە سەر ئەوین ئەدەبی و فیزو لەخۆ بایی
یونەیی .. فەرموی :

« لە عەنەت لێین تا رۆژی دوايي » .

شەیتانیش وتی : خواپە مۆلەتم بدەو بەم پێلەرەو
تا رۆژی سزاو پاداشت ..

خوای میهر، بانیش مۆلەتی داو وێلی کرد
. ئینجا ئەویش لە داخانا سویتی خوارد که دەست
بکاتە کومرا کردنو هەل خەلە تاندنی تادەم و
نەوەکانی و لە خەشتەیان بەرئ و پێی راستیان لێ
بکری و لە هەموو لایە کەووە هێرش بکاتە سەر
دلەکانیان و وێلیان بکات مادام ئەو بوو بە مایەیی سەر
کەردانی و مال کاول بونی ..

خوايش فرموى : چيست له ده سبت دى دريغى .
 نه كهى ، چونكه فيلو و نه له كه و نه كبرى تو ناتوانى
 موسلمانى راسته قينه له پى دهر كاو كومر اى بكا . .
 به لام نه وانهى كه به قسبت نه كهن و شونت نه كه ونو .
 شاگرديت نه كهن ، نه وانه وهك تو دوورن له ره حمى .
 خواوه و چينكايان هر دوزه خه .

[له كه رمهى هم باسه دا بوون ، امام احمد
 ي دراوسن يان به ده نكه زولاله كه يروه هاوارى كرد]
مام احمد : نهو نه نوستوون ؟ !

[نينجا خوى كرد به ژوورا بى پرس و ساوه
 خواستن ، بژ هه لرشتنى نهو دسا به و پروپاگانده و
 هه واله درويانهى كه به دريژاين نهو روزه پيداي
 كرد بوون . ناچار ماموستاى زيرك كو تاين هينا به
 دانسته كه يان و به خيزانه كهى را كه ياند كه تازه
 مه كهر سبهى شه و نورهى باسه كه يان بيته وه] .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٠﴾ فَآذَنَّا
النَّاسَ مِنْهَا فَأَنْزَجْنَاهُمَا إِلَى الْآدَمِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ ﴿٢١﴾ فَطَلَّقْنَا آدَمَ مِنْ
رَبِّهِ فَكَانَتْ قَلْبَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التُّرَابُ الرَّجِيمُ ﴿٢٢﴾

[البقرة]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيَتَّخِذُمْ

أَسْكُنَ أَنْتَ وَرَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكَلَامٍ مِنْ حَيْثُ شِئْنَا وَلَا نَفْرًا
هَذِهِ الشَّجَرَةُ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾ فَوَسَّوْا لَهَا اسْتِطْنَاءً لِيَدِي
لَهَا مَلُوءًا رِيٌّ عَنْهَا مِنْ سَوَاءِ تَيْمًا وَقَالَ مَا هُنَّكَ رِيًّا عَنْ هَذِهِ
الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَائِكَةً أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿١٢﴾ وَقَدْ سَمِعْتُمَا
إِنِّي لَكَا لِمَنْ النَّاصِحِينَ ﴿١٣﴾ مَدْنَهُمَا بِرُؤُوسِهِمَا فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ
بَدَتْ لَهَا سَوَاءُ تَيْمًا وَطَعْمًا يَخِصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَنَادَتْهُمَا رِيًّا أَلَمْ أَهْبَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلُّ لَكُمْ مَا أَنْزَلْتُ
الْبَيْضَ لَكَا عَذُوبِينَ ﴿١٤﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنَّا لَفِي تَضَلُّرٍ

لَنَا وَرَحْمَةً لَتَكُونُ مِنْ الْخَيْرِينَ :

[الأعراف]

[ئەمەشەو مائى مامۇستارە حىيم ھەرىپە كە خەرىكى
 شىتتىكىن ، ئەوۋى لە بېرىيان چوۋىتتەۋە ھەر كۆنكرەو
 كۆپرە چىرۆك خوانىيە كەى مامۇستا بوو .. تا ئوسامە
 جەمزە نوۋىزى خەوتنانىيان لە مر كەوت بە جە ماعەت
 كرددو بە شىنەيى كەپرانەۋە بۇ مائەۋە ، سەير ئە كەن
 ئەۋە ناچىن باۋكىيان چىرۆكە كەى لە يىاد بىن ،
 ئەوانىش خۇيان بىن دەنگ كردد تا بزانن كەى جەرەسى
 كرددنەۋى كۆپرە كە ان ئەدا .. دەنگ نە بوو تا
 (فاطمە خان) ى دايكىيان لە ئىشرو كار بوەۋەو خۇى
 كردد بە ژوورا ، سەير ئەكا دەۋرى زۇپاكە چۆلەو
 ھىشتا كۆپر كەرم نە كراۋە ، بەسەر سامىيەۋە وتى :
 فاطمە خان : ئەرى ، باۋكى ئوسامە بۇچى لە
 چىرۆكە كە مان بۇ نا كىر يتەۋە ؟ خىز و بزانم درەنگ بىن ؟
 [مامۇستاش كىتتەبە كەى ، بەردەمى پىنچا يەۋەو
 بىن پەروا بەردو زۇپاكە خۇى كشانە .. ئوسامە كرددى

به گه مه و وتی : [

نوسامه : بابہ ، مادام نه مشه و دایکم فریامان
کهوت ته بن باسی دایکه گوره « حوا » مان بو
بکه ی .

حاموستا : [به پینکه نینه وه] به خوا رزله راست
ته که ی هر چه ند بن منته سهری نهو باسه بوو .
نه وه بوو و تمان شهیتان سهر پینچی فرمانی
خوا ی کردو له به هشت دهر کراو سویندی خوارد
که ری ی راست له تادمو نه وه گانی بگری و
سهر گردنیاں بکا . با لیره دا نه م باسه بوه ستینین و
بکه رینه وه بوسهر باسی نه وه ی که باو که تادم
ته نیه ایرو بن کسی و بن هاودمی خه ریک بوو بن
تا قه تی بکا ، تا خوا کردی شه و نیکیان به و بن
تا قه نیه وه سهری نایه وه و گاتی که رژی لن بیه وه
سه یر نه کات نافر تیک له ته نیشتیه وه دانیشته وه ، زور

سەر-سام بوو ، لئی پرسی : تۆ چیت ۱؟ تهریش
وتی : من نافرتم .. ئادهم وتسی .. ناوت چیه ؟
وهلامی دایهوه : ناوم نازانم .. ئادهم وتی ناوت
(حهوا) یه .

بهم شیویه خوا هاوادمو هاو سهری ژیانى بۆ
باوکه ئادهم که یاند نا پینکهوه ژیان بهرنه سهرو
دلپان دامهزراو بى ..

نهسیبه : بابە کیان ، ئایا دایکه حهوا له چى دروست
بووه ؟

مامۆستا : رۆژه کیان ، نهوه بوو وتمان که بهو
شیویه دایکه حهوا سهرا له بهیانیهك نه تهنیهت
باوکه ئادهمهوه سهری ههلهدا .. بهلام بۆ باسى نهوهی
له چى دروست وه ، خواى مهزن نهوهنده نافرموى
که ئینه مەردوممان لهیهك کهس دروست کردوه

مهر لهو کسهش هاوسه رمان بؤ دروست کرد . (۱)
 مانلی وایه دایکه جهوا له باو که نادم چیا کراوه تهوسو
 لهو دروست بوه ، کرنک نهوه به که نهمه دهری نهخا
 ژنو و پیاو له بهک لاشه چیا کراوه نه تهوه و زور پنیوستیان
 به جووتی و هاوسه ری هه به ..

له پاشا خوای کهوره فه رمانی کرد که تم
 ژنو پیاوه له به هه شتدا بژین وه ژبانیکی به هه شتپاله
 بهر نه سر .. وه چی وه چون ناره زوو نه کهن
 بیکن .. به مهرچیک نه نهها لهو دره خته نه خون
 که بؤی دیاری کرد بون . وه تا کاداری کردن که
 شه یان دوژمنیا نه و پنیوسته خو یانی لن لابدهن و به
 قسه هه لئه خه له تین .. چونکه داخله دلهو پاک

(۱) النساء / ۱

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَكُمْ
 رُجُوًّا

بوونهوهی نیه له عاستی ئادهم و نهوه کانی دا .

بئ گومان ئادهم و حهوا له خزشی و بهختیاریه کی
زۆرابوون له بههشتا وه وهك فریشته به ژبانیکي
بههشتیانه تهژبان .. نیتر بهرنکیان له وه نه نه کرده وه
که نریکی نهو درهخته قهدهغه لئ کراوه بکهون .
بهلام شهیتانی داخ له دل و دوژمنیان هه میسه له مه لاسدا
بوو که فرسه تسان لئ بینن و له و نازو نیعمه ته بیان
بکاو ههقی دهر به ده ری خزی لئ یان به نئ .. پوژنیک
لئ یان نریک بوه وه وه له دیعه نی که سینیکی دلسوزا
لئ یان هاته پیش و وتی : نهرئ کاکه ئادهم نانه و نیت
درهختیکت پیشان بدهم که لئ ی بخزی نیت نهر
ته بی و موالکی نه بر او هت ده ست کهه ته بی ؟ پاو که
ئاده میش زۆر سه رسام بوو له م نامزژ کاریه دلسوزانه یه و
لئ ی پرسئ : گانه یه نهو درهخته ؟ !
تهویش به په له دهستی درئژ کرد بهو نهو

درمخته‌ی که خورا قهده‌ظه‌ی لی کردبوو .. لادهم وحه‌وا
ومك له بانیک بخرننه خواره‌وه راپه‌رینو بیری قهرمانی
قهده‌غه کردنی نهو درمخته‌یان کرده‌وهو زانیان نه‌مه
شه‌یتانهو پی‌ی خراپیان بؤدانه‌نی .. دهم وده‌س
رایان کردو کوئی‌یان نه‌دابه ..

پاش ماوه‌یه‌کی‌تر له به‌رکینکی تردا ، وه به
دلسۆزی و خۆشه‌ویستیبه‌کی زیاتره‌وه لی‌یان هاته
پیش و پی‌ی وتن :

بۆیه‌خوا نه‌و درمخته‌ی لی قهده‌غه کردوون
تانه‌بن به‌ فریشته‌و نه‌مریتان ده‌ست گیر نه‌پی‌و له
خۆشی نه‌م به‌هه‌شته‌به‌رینه‌به‌ری بن . نه‌م چاره‌ش
رایان کرده‌وه له ده‌ستی و به‌ کوئی‌یان نه‌کرد ..
نه‌ویش ناچار رای‌کرد به‌دوایاناو سویندی بؤ خواردن
که مه‌به‌ستی پاکه‌و بؤ خۆشی و به‌ وژه‌وه‌ندی
نه‌وانیه‌نی .

تادمو حسوا هلونستانو به سوئنده گهی سارد
بولهوه ، چونکه به لایانهوه سیر برو سوئنده به ورز
بخوری .

دایکه حسوا روی کرده باوکه تادمو به دوو
دلیه گهوه وتی .

تیری نهم شخسه سوئندی خوارد ، تز بلنی
درؤیکا ؟! تادم وتی

به خوا نازانم ، بلنی راست بکا ؟!
حسوا وتی

به راستی من بروا ناکهم درؤمان له که لا بکا
چونکه هیچ بهرژده وندی نهوی تیا نیه
تادم وتی :

تاخر سوئندی خوارد ، قاییه سوئند به درؤوه
بخوری ؟!

نازانم ، بلنیم چی ؟ به دهم نهم قسانهوه پیکهوه

بهر دو دره خسته که گهواره ری و لهه پرو بود که بیان
 خوارد .. شهبان بڑ به کم چار دستق هیتا به سر
 دلایو به کم تلواتی هاتندی .. که به دوو چلوی خوی
 دی تادم - که به کم ملوزمی نهو بوو ، وه له سر
 نهو در به درو لهغه بار کراوین نهمری خوی
 کرد - وا به پیلانی نهم هه لخته له تلو به کسر - نهم
 کاته دا که بهر دو دره خسته که نزدیک بو بوو نهوه - لاشی
 تادم و حهوا رووت بوو وه شویته داپز شراوه کانیه بیان
 حمر کهوت ، شهرمه ساری و نهریقی ناوچهوانی تادم و
 حهوا ی داگرت .. حه به ساویه ک کرتی که نه بیان
 نهزانی چی بکنه و به چ کونیکا خزیا نوقم بکنه ..
 دلو درونیا ن خه جاله تی دیوانی خوا بوو .. رووت
 و قوتی به کچار شهرمه ساری کردن .. ناچار که لای
 دره خسته کانیا ن نه کرت به خویانه وه تا هه بیه کایان
 هاپوشن . نهم سووچو نهو سووچی به هه شیان
 که کردو نه بیانویست له بهر چاوی صهر بهر شیارو

دروست کبری خزیان رابکهن ، به لام چازیان نه بوو .
یه هر لایه کا نه چون همرساواو مالی خوابوو .
یه زویی و به جم و سوزی خوا شه پوزی یو هاوی هتینو
بانگی لئ کردن :

« نه وه من نهو دره ختیم لئ قه دهغه نه کردن ؟ »
پنم نهوتن شهیتان دوژمنیگی که وره یه و وریا بن نه تان
خبله تینی ؟ نهی یو هه لخته له تان و به قسه تان
کرد ؟ .. »

هاواری په شیمان و شهرمه زاری یان بهرز کرده بوو
وتیان :

« خوابه زولمان له خزمان کرد به سر
پنچی بهرمانی تو ، وه نه کهر تو لیمان نه بووریو
چاوپوشیمان لئ نه کهی نهوا زهره رهنده مال کاولی
هردوو دنیا نه بین . »

هم جزره شهیتان توانی به سر نهو هه موو نازو

نیعمه‌تهی به‌هشتدا باوه که‌وره و دایه که‌وره‌مان
هه‌لخه‌له‌تینن به‌و دره‌خته بچکۆله‌یه ..

نه‌سیبه : بابه کیان پرس‌سیارنک ، ئاییا ئهم

دره‌خته چی بوو وا بوو به‌هژی سه‌رکه‌ردانیو

تاوانکاری هه‌زرتی ئادهم وحه‌وا ؟

مامۆستا : به‌راستی کێژی من ، مه‌سه‌له کرنگی ئهو

دره‌خته نه‌بوو .. چونکه ئهو دره‌خته وه‌ک ئه‌لینن

(که‌نم) بووه که به‌ دره‌خت دانانری وه‌ ئه‌یین

پنی بوتری روه‌ک (نبات) .. به‌لام هه‌رچی بووی

شایانی ئه‌وه نه‌بوو که به‌ سه‌ر ئهو هه‌موو نازو

نیعمه‌تهی به‌هه‌شته‌دا دلیان بۆی لی بدا .. به‌لام

بناغه‌ی شته‌که ئه‌وه‌یه که خوای که‌وره ئهو دره‌خته‌ی

بۆیه قه‌ده‌غه کرد که به‌ کردارو وه‌ک (په‌راوه)

ده‌ربکه‌وی که دوژمنایه‌تی شه‌یتانو به‌ چکه‌کانی له

قالب و پله‌یه‌کی زۆرو زیادایه ، وه هه‌روه‌ها ئادهم و

نهوه کانیھی ناتوانن له بهر دم پیلانه کانی شه یثاند ا
خویان رابکرن ... نه کمر به نیمان و باوهری قایم
خویان چه کدار نه کهن ، وه دهماری کنبلیه تی و دل
فقهی له خویانا نه مرینن .. وه هیچ کات نابین له
شه پتانو پیلانه کانی نه بین بن ..

فاطمه خان : به راستی کوشه ی نه م شهومان چهند
دهرستیگی گرنک و باستیگی سامناکی هینایه وه بیرمان ..
ماموستا : راسته نیجه له م کوشه به دا دهرسی وریا
پورونه وه و حساب کردنی دؤست و دوزمن فیر نه بین ،
فیری نه وه نه بین که مرؤف - هر له تاده مه وه تا
نه مرؤ - قابیلی هه له و تی که وتن و خه تایه ، به هوی
نه و پیلان و داوه ناسینانه ی شه پتانی دوزمنمانه وه .
به لام خوش نه وه به که به ناگری نیمان و باوهری
خوایی نه و داوو زنجهدانه بتوینینه وه و له و تلوانو
خراپانه په شه نیمان یینه وه .. چونکه قاپی

لن خوش بوون و چاوپۇشى خواھميشه له سەر پىشتو
خوا زۆر حمز به په شيمان بوونهوى به نده گانى نه كا .

فهرموده په گى جوانى زانايانى ئىسلاميش مه په
كه دلى نيمه ئى تاوانبار و كه م ذمرامنت خوش نه كا :
د بگړه كوناھو خراپه په ك كه شهرمه سارى و كړى
په رده م قاپى خوا به خاوه نه كهى بپه خشن باشته لاي
خوا له په رستش و به نديا په تپك كه سركه شو و نيد
په خاوه نه كهى بپه خشن .

نه و ته نادم و حه وا تا نه و كوناھه بيان نه كرد
ده سقى پارانه ووه و نزايلان به رز نه كرده ووه ..

حمزه : به راستى باببه كييان زۆر جوانه ؛ خوا
تۆمان بۆ به يلىن تا به م دهرسه جوانانه كه ريمان
كه يته ووه له سه رماو سۆلهى رۆژكارى كه چ ره و
رۆژكارمان بپن ..

نوسامه : باببه كييان ؟ هم دهرسه مان زۆر خوش بووه .

به لام دلی من شتیکی تبايه و ماخولانیه تی و نه یه وی
 ته گره پنخاته باورمه وه ، نهویش نه وه یه که تلپا
 خوی پهره ردگار - به قوربانی ناوی بم - بؤچی
 نه ملامتیه ی بؤ باوکه نادم و نیمه ی نور به سر
 راست کرده وه بؤچی موله تی شهیتانی دا حک
 بختیته وه تا نه دوره پر له تلوانه بیین ۱۱۹ !

ماموستا : به خوا نوسامه کیان پرسیاره که ت نوری
 ترساندوم ، چونکه نه ترسم بن نه ده بی بن بؤ نیمه
 هیچ نه زانو به نده که قسه له نیشی خوادا بکه یز و
 ونه ی [بؤچی ؟] به کار بیتین ، چونکه نه وه بلین
 نه بن بلین زه وی و ناسمان و مرؤف و کیان له به ران
 بؤچی دروست بوون .. ؟ به لام نا ، خوی پهره ردگار
 نه هه رموی : لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ
يَسْأَلُونَ (۱) .

(۱) واته : پرسیار له خوانا کری ، له وه ی که نه یکا
 به لکو نه وه پرسیار له دروست کراوه گانی نه کا ..

به لام تو - ان شاء الله - مه به بستت بن نه دهبی نیهو .
نیازت وهر کرتنی په ندو حکمه تی نیشه که یه ..

بؤ و لامی نه مه نه لیم به راستی و هک پنهینان و تو یانه ::
ه یوار قاجو قولی رهش و سپی دهر نه خا ، نه کهر
شهیتان نه بوایه پاکو پیسی نه م خه لکه نه نه کرا ...
هر وده ها خوای عالمیان خواهیسی و ابوه که نه م .
نه ستیره به (وانه زه وی) به ریز را بگری و ناوه دانی
بکانه وه . جا نه کهر نه و ته کیره خوا کرده نه بوایه
بلوکه ناده م و دایکه که هوا له به هشت دهر
نه نه چون ، وه مرؤف له هونه ری خز پاراستن له
دوژمن ناحالی ته بوو که واته : نه و نه دمان په سه
که خوای په روه ردگار به نه خسه و ره نک ریژی
نیشه گانی خوی بوونی نه و ملوژمه ی به پنیویسه
زانیوه .. تا سزاو پاداشت بین و چاک و خراب چیل
بکریته وه .. چکه له وهش که خوای که وره نه

چه پرستن گهوره بی زیاد نه کا وه نه به سه ریچی له
 گهوره بیه که ی کم نه کات ، به لکو باکی له هیچ نیو
 نه له امیره بانو ره حمی فرلوانی خزیه تی هکه
 پنجه مبران نه نیری و رینگی راست بؤ مردوم دیاری
 چه کا .. شه پتانیس دوا ی نه وی که له به هشت
 دمور کرا به هوی فیزه وه ، نپتر له ریوی فریفته گانا
 نه ما ، نه م پیغه به ی کرته ده ست ، له نه انجامیسا
 حمر په شیمان نه یته وه وبه به چکه و شاگرد و شوین
 گه و توه گانی نه لن : خوا به لینی راستی نه دانن و من
 به لینی درؤ ، که چی پرواتان به من نه کردو منیش
 نه م توانی به لینه کم به رمه سر . خو من هیچ
 ده سه لانیکم به سه رتانا نه بوو چکه له وه نه بن که
 پرینگی خراپه م بؤ دیاری نه کردن و نیوش پیابدا

تہم چون وہ بہ کوئی تہان تہ کردم (۱) .

وہ لہ داد پیروہری پیرو مرد کلرموہ دوور نیہ کہ تہم،
مزالت دانو دلوا بہ جن ہینانہی شہیتان لہ پاداشی .
تہوہ دا بن کہ شہیتانیش تا تہو گاتہ خواہ پیرسعو
بہ جن ہینتہری فہرمانہ گانی خواہوہ .

بن کومانیش بن کہ تیمہی بہ نندہ ہر کیڑ چلومانہ

(۱) لہ سورہتی [ابراہیم]

مَا كَانَ لِلشَّيْطَانِ

لِمَا قَضَىٰ لَأَمْرًا أَن يَفْعَلَ مَا يَشَاءُ فِي مَنَاسِكِنَا
وَمَا كَانَ لَكُمْ مِنَ الشَّيْطَانِ مِن سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَاكُمْ فَاسْتَجِبْتُمْ
لَهُ قُلُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّا يَفْعَلُونَ

حوکمی نهوهی نیه که به تهواوی نهپتنن نیشه گانی
خوا ببینن ، به لکو ته نهاده ست نیشان کردنیکي دور
چه دووری یه و بهس ...

نیتز دره نکه با بیکهین به شهو ، نه شهو ، تا
حبهی شهو خوا یارین له نه انجامی سه ریچییه که ی
تادهم و حهوا ناگادار نه بین ..

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْنَا اٰخِطُوا مِنْهَا

جَمِیْعًا فَاَمَّا يٰۤاٰیَّتِیْكَ فَمِنْ مَدَیْقَیْنِ تَبِعَ مَدَیْقَیْ فَاَخْرَفَ عَلَیْهِمْ
وَلَا تُخْرَجُوْنَ ۝ وَالَّذِیْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِآیٰتِنَا اُولٰٓئِكَ
اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝

[البقرة]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۝ فَالَا اٰخِطَا مِنْهَا جَمِیْعًا

بِمَنْعِكُمْ لِمَنْعِیْ مَدَیْقَیْنِ فَاَمَّا يٰۤاٰیَّتِیْكَ فَمِنْ مَدَیْقَیْنِ تَبِعَ مَدَیْقَیْ فَاَلَا
يُخْرَجُوْنَ ۝

[طه]

[مالی ماموستا رحیم نه مشهو به کز مهل له دهوری زو پاکه بیان کوزوونه نه وه و چاوه پرزی ماموستا رحیم نه کهن که له نوئزو پارانه وه که ی بیته وه و کوزو چیروک خو انیه که ی که رم بکا .. زوری پین نه چوو هه ستاو بهر ماله که ی که د کردو خیزان له بهری هه لسان و جی بیان کرده وه له نینوان خویاندلو هه موو دانیشتن و ماموستا هانه گفتم :]

ماموستا : دوی شهو که یفتینه نه وه ی که شه یقان توانی داخی دلی خوی بریزو و موزی پین کوی یی و سه ر پیچی نه رمانی خوا بنت به ناو چه وانس نلدم و چه وادا ، جا که که تنه که ی پین کردن و تلوانه که بیان کرد نینجا هه ست و هوشیان که و ته جوش و هه ستیان به

تالی خه تاباری کردو که وتنه پارانه وه و دلاوی
لن خۆش بوون .

بن کومان خواوه نندی میهره بان له به ندهی خه تابارو
په شیخان خۆش نه بن .. بۆیه مژدهی لن خۆش بوونی
دانق .. به لام ناگاداری کردن که تازه مانه وه بیان
له به هه شتدا نابین و ژیا نی به هه شتیانه بیان ته واو بوو ،
وه نه بن بچنه سه زهوی وه ده سهت بکه نه ژیا نی
مرۆقانه و بۆ م-اوه به کی دیاری کراو بژین .. به لام
ته کهر په پیرهوی ته که بیرهو په یامی خوا بکه ر! نه وا
کوزه رانیکی خۆش و پاشه رۆژیکی باشیان نه بن وه
هه رکیز سه رکه ردان نابین و دیسه انه وه ته که رینه وه بۆ
به هه شهت ..

ناپه و جۆره ئاده م و حهوا له به هه شهت ده رکران و
ده ستیان دایه ژیا نی مرۆقانه له سه ر ته م زه وه دا ...
نه سیبه : ته ری بابه شه یان ده وری دیار نیه دوا ی

که تنه که ی ۱۹

ماموستا : شهیتان ناواتی خزوی هینایه دی بهوهی
نادهم و جهوای هه لخه له تان .. ئیتر پالی لئ دایه وه و
سهیری ره نهجه رژی و گیر زدهیی و شهرمه ساری نادهم و
جهوای نه کرد .. ئیتر دهره قهتی نهوان نه نه هات
چونکه تاره نامی تالای هه لخه له تاندن و پیلانه کانیان
کرد بوو .. بزیه ئیتر که ونه نه نیقی داوو زنجیری
هه لفریودان بز نه وه کانی نادهم ..

نوسامه : باببه کیان ، داخه ز نهو بهه هه شته کام
بهه هه شته بووین ؟ نه وه به که له پادا شتا خوا نه ببه خشی
به موسلمانان یان به کینکی تر بووه ۱۹

ماموستا : راستیه که ی هینتا بز کس ساغ
نه بو تهوه که نهو بهه هه شته کامه یه وه له کوئی به ..
چونکه له قورئان و نه رمووده کانی پینه مبهردا - -
باس نه کراوه ، وه زانا کانیس بز یان ساغ نه بو تهوه ،

بهلام چەند رايەك هەيه لەم بارەيهوه :

هەندىك ئەلین : ئەو بەهەشتە ئەوهيه كه بۆ
موسلمانان نامادە كراوه .

هەندىك ئەلین : ئەو بەهەشتە بەهەشتىكى
جياوازه .

هەندىك ئەلین : باخچەيهك بووه له زهوى دا ،
وه ههروهها هەندىكىش لىى بىندەنك بوون

بهلام بهلاى منزهوه : كرنك نيه له كوئى بووه ..
بهلكو كرنك ئەوهيه كه ئادەم و حەوا ژيانىكى
بەهەشتيانەيان ئەبرده سەر ؛ ههچ چۆره زەحمەت و
تەكەرهيهك پرووى تى ئەنە كردن .. بهلام له ئەنجامى
ئەو خەتايەدا لهو ژيانە بهرى كران وه خزانە ناو
ژيانىكى زەمىنيانهوه .. واتە مرۆفانە دەژيان و
دەمردن و زەحمەت و ماندو بوون و كپرو گرفتار
هەبوو .. چكه له وهى كه بهرپرسيارى لای خوا ئەبن

له بهران بهر کرده و کانیا ندا ..

حمره : نهم پروون کردنه و زور جوان بو و وهر اکه ی

توش زور نه کونجی له که ل بناغه ی باسه که و بن

ده نکیه که ی نایه ت و نه رموده ی پیغه مبه ر - په لک -

لی په و ه هرو ه ک شتیکی نمونه یی بن و بهس به لام

منیش شتیکم لاسه بیره که : نایا باو که تادهم نه که ر

پیغه مبه ر بو و ه ، چون خه تای کرده و له فرمانی خوا

دمر چوو ه ۱۱۶

ماموستا : پر سیار تکی جوانه ؛ ناشکرایه که

پیغه مبه ران خه تایان نه کرده و .. که واته بزچی باو که

تادهم نه و بن نه مریه ی کرد ۱۶

پیغه کی : له قور تانی پیژددا پیغه مبه ریه تی

بژ باو که تادهم باس نه کراوه . نه و نده هه یه که به

پتی ته و هی - وه جی - بژ هاتوو و خوا و ندر استه و خز

فرمانی بژ ره وانه کرده و ؛ مانای وایه نیغه که ی

پٽغه مبهراڻه بووه .. چونکه نه گهر نهو به پٽغه مبهراڻه
 نه ژميرين ؛ ته يق پٽغه مبهراڻکي بؤ بريار بده مين .
 ته وڼده هه به کهوا دياره نه نهها پٽغه مبهري مالي
 خزي بووه ، واته (نځبي) بووه نهک (مرسل) ..
 به لام بؤ وه لامي ته وې که پٽغه مبهراڻچون له فهرمانې
 خوا دهر نه چي ؟ چند شتيک هه به ، به لام هيچيان
 وهک نه مه ناچي به دل مه وه ؛ که حسابي پٽغه مبهري ته
 تادم جياواز بووه ؛ وه حسابي خه تا که ي و
 دهر کردنه که شي له به هشت هه جياواز بوو ؛ هه
 له بهر نه مه شه که قورناني پيروز به ناشکرا دان
 ناني به پٽغه مبهراڻه تيه که يدا .. چونکه له راستي دا
 مؤلت دانو به ره لا کردني شه يتان و دروست بووني
 لاشه ي و هه ستو هزش و فام و ژيري تادم و قه ده غه
 کردني دره ختيک به دياره بووه ، گه هه نه خه به ي که
 تايه تي و جياوازي خوايي بووه .. بؤ ته وې که

نهوه گانی ئادهم بهو - پهراوه - په حالی بین که
 شهیتان نهوه نده دوزمنیکي به کارو لن هاتووه و
 مروفتیش نهوه نده سست و لاوازو بن وزه به نه که هر
 فرمانو په یامی خوای له بهر بچیته وه . وه مادام
 شهیتان له مه لاسدا یوو وه دوزمنی خوینه خوری
 نهوایه په کم مروفت به کم چه پزگی شهیتانی بهر
 بکه وتایه : جا با نهو مروفتیش پتغه مبر بووین ...
 تان نهوه گانی ئادهم به چاکی خزیان له شقی شهیتان
 لا بدون و به زنجیری بلوه پری قایمی خوایی و
 شوینکه وتنی په یامه گانی خوا ده سست و قاچه که ی پیوه ند
 بکن .

له لایه کی تره وه له بهر نهوه ی که ئادهم نمونه ی
 مروفته وه موو خاصیه تینکی مروفتی تیایه ، له چاکه و
 له خراپه ، له نازایه تی و خوکرتن وه له بن ده سه لاتی
 و به زاندن ، وه له بهر نهوه یش که ئادهم نمونه ی

مرؤقیکی خواناسه ، له بهر تهوه گرنک نیه تاوان
بکا ، چسونهکه تاوان کردن وه یا له بید چسونهوهو
خه له تان پیشه ی هه موو ئاده میه که . دینه انه وه
که رانه وه دان نایش به تاوانی خزییا هه ر پیشه ی
مرؤقی خواناسه .

کاتن که ئاده م تاوانی کرد - واته خه له تاو
فه رمانی شکاند - له و کانه دا نه و نه نیررابوو بۆ سه ر
هیچ که سینک ، واته سه ر کردایه تی ئایینی خوی به
دهسته وه نه بوو تا به تاوان کردن خوا لئی بگری و
لئی خوش نه بن ..

جالیره دا خوا نه به وی نه و نه خه به ی که خوی
کیشهاویه تی بته دی ، نه کهر ئاده م تاوانی نه کردایه
چون ژبانی سه رزه وی دهستی پن نه کرد ؟

به لام واچا که هه مووی بدهینه وه دهسه ت خوا
چونکه خوی نیازی وایه و نه خه که ی واپتویست

تەكەت .. وە كە بەندە پروو لە خوابت ، خوا ھەر لێی
خۆش تەبێ و لێی نازەنجێ .. جا ھەمزە گیان من
تەمەندە ی لێ تەزانم ، وە خواش ئاگادارو زانائە ..
با پێینەو ھەر باسە كە : تەو ھوو و تەمان

تادەم و ھەوا لە بەھەشت دەر کران ، یەك دوو رۆژ
سکیان کوشی لە برسانا ، سەیر تەكەن دانپشتن بێ
كەلكە و تەبێ بچوو لێن لەو زەویە وشك و پەتەدا
ناچارن رزق و رۆزی پەیدا بکەن ؛ لە گەرماو سەرما
خۆیان پیا ریزن . رۆژ تا ئێزارە بە جووتە تەكەران
بە دوا ی بەرو بوومی درەختا بۆ خوار دەمەنی ، بە
دوا ی رۆزی و تفاقینك بۆ سکیان .. بە دوا ی دارو
پەردوی ئاگردا ...

بەم شێوە بە کێژ دە ی ژبانی سەر زەوی بوونو
دەستیان دایە ژێر بار خستنی تەو شتانە ی كە
تەكە ونە بەردەستیان .. پاش ماو یەك دایکە ھەوا

سکی پر بوو وه نریکی نه خزشی مندال بوونی بوو بهو
بونه بهو بهو تیش وکاری دمره وه کهوت کهوته سهر شانی
ناده م ..

تا تیره تم شو بهسه تا سبهی شو به خواتان
نه سپیرم ...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

← ﴿۱﴾ وَأَنْتَ عَلَیْمٌ نَّبَآئِنَا ۚ لَعَلَّ لَمَعًا إِذْ قَرَّبْنَا

قُرْبَانًا فَتُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَوْ يُسْفَلُ مِنَ الْآخِرِ

[المائدة]

* * *

[كۆرۈ چۈرۈك خوانبە كەي مالى مامۇستا رەھىم
خەرىكى كەرم بوونە ، خىزانىش كىت تامادەن .
مامۇستادەسى پىن كىرد] .

مامۇستا : دوى شەو وتمان ژيانى ئادەم و خەوالە
فرىشتەيى دەرچەو و كۆرۈ بۆ ژيانى مرۇقائە ..
ھەستيان كىرد بە برسپەتى و تىنويى و تىرى و سەرماو
كەرما .. زىك و زاكەوتە ناوہو ، داىكە خەوا سكىكى
دوانەى بوو - كورۈ كچىك - بۇ سالى داھانويىش
ھەمان شىو كچو كورۈكى تىرى بوو .. دوو كورۈكە
ناويان « قابىل » و « ھابىل » بوو .. خىزانى ئادەم زۇر
بوو .. وە ھەرىكەيان فرمانتىكىان بۇ ديارى كرل بوو ،
كورۈكەن يارمەتى نىش و كارى باوكيان ئەداو كچەكانىش

ورده نیشیان نه کردو یارمه تی دایکیان نه دا ...

به لام نه وهی شایانی باسه « قاییل » زه لامینکی.
زور دل ره قو ره زیلو خنزه رست بوو .. بزیه باوکی
زه وی کیتلان و ده غل و دان چاندنی دابووه ده ست ،
چونکه نه ها مه گهر زه وی پتیوستی به دل نه رمی و
به زه یی نه بن ..

به لام « هاییل » کورینکی زور به فام و دل نه رمی و
زیر بوو همه همیشه چه زی له کوئی رایه لی دایک و باوکی
نه کرد ... وه نمانجی ره زامه ندی خوابوو .. بزیه
باوکی شوانیه تی مهرو مالآتی دابووه ده ست ، چونکه
شوانیه تی بن زمانو کیان له بهران ؛ زور پتیوستی به
ره حم و سززو دل نه رمی هه یه .. وه باوکی شیان
راوی کرتبوه ده ست .. له کهل ناسوی به ره به یاندا
هه رسن پیاوه که به ره و نیشه که یان ده ره نه چون ، دایکه
حه واش له ته شکه و ته که دا نه مایه وهو سه ره پرشتی

ئيش و كارى مالەۋەى ئە كىردو كچە كانى ئە خستە فرمان
 و خۇيشى وردىلە كانى بە خىو ئە كىرد ، كە ئىۋارە
 ئە هات ھەر سىنكىان بە دەستەكە و تە كانىانە ۋە
 ئە كە پرا ئە ۋە ، باۋ كە ئادەم بە نىچىرى پرا ۋە ۋە قابىل
 بە بەرو بوومى كىشتو كالە ۋە ۋە ، ھابىل بە شىرى
 مالا ئە كە بە ۋە ..

ئىستا كىشە بەك بەرۋكى ئادەم و ھەۋاى كرتو ھە (۱)
 كور و كچى عازە بىيان ھە بە .. ئايا بە چ جور
 تارە زوۋى جوتى تە ۋە جنسى « بىتە دى لە ناۋيانا ...
 چۇن ژنو مىردى يان رىك بە ھەن .

تاخ-ۋاى كە ۋرە ئاكا دارى كىردن كە تە كچە يان
 ئە ۋە بە : ئە ۋ كچە ھى كە ئە كەل قابىل لە دايك بو ۋە ،

(۱) سە ھىرى (جلدە ص ۳۱۰) كىتەبى (ارشاد
 السارى فى شرح البخارى للعلامة ابن حجر
 القسطلانى) بەكە .

بدری به هایبل ، وه نهو کچهی که له کهل هایبل .
له دایک بووه بدری به قابیل ... نه مه باشترین .
ته کبیرو چاره سهر بوو بز نه م کیشهیه

بن کومان باوکه ئادهم نایه وی جارنگی تر له .
فه رمانی خوا ده رچن ، بۆیه فه زمانه که ی خوی به
کوړو کچه گانی که یاند ..

بن کومان هایبل کوئی رایه له وه به شی خوا
رازیه . به لأم قابیل له مه شدا هر دل ره قو سهر که ش
وه که وه نه لن : ته بن هر به که مان خوشکه که ی .
خۆمان ماره بکه ین ...

باو کیان داماو دوو چار بوو چی بکا له م کوړه بن .
میشه که لله ره که ی . . خز کوړنگی وا نیه به .
نامۆزکاری به من .. تا خواوه ند له مه شدا ته کبیری .
بۆ کردن ، فه رموی : با هر به که یان خیزو قور بانیه ک
له به ره می نیشه که یان ، بیه نه سهر شویتنگی به رز .

جا خيرو قوربانی هر کامیان و هر کیمیا نهوه به قسه ی
نهو نه کری ..

هابیلی ژیرو تی که یشتوو به که یفو خوشبوه
چوو بۆ ناو مهرو مالا نه که و چاکترین حه یوانی
هه لبراردو هینای ..

به لام قابیلی بی میشک به هه زار دل - نه نگو
زه حه نهوه چوو ناو کینکه که ی و که را چ -
به ره مینکی خراب و رزیو بوو هینای ..

هه ردوو کیان خیره که یان برده سهر لوتکه ی
شاخیک و به جز یان هینت .. بۆ سبه ینی هاننه وه
سهر شاخه که سهر نه که ن خیره که ی قابیل له جتی
خویه تی به لام خیره که ی هابیل نه ماوه . بهمه دا
زانیان که خیره که ی هابیل و هر کیمیا وه قبول بووه
وه نهو گره وی بردوو نهوه که قسه که ی نهو له سهر
خه زمانه که ی خوابوو .. چونکه نهو سهرده مه به وه دا

نه پان زانی که خیره که قبول کراوه که نه نه ما له
چینکه که می خوی ...

بین کومان بهمه رقه که وره می قابیلی دل ره قو
ره ذیل و دل پس جولاو بریاری سه ر خواردنی
هایلی برای دا ..

نه نه زنده نه مشه و به سه بۆ سه می شو - خویاری بین -
به سه رهانی کوشتنی هایلی بین تاواتان بۆ نه کیرمه وه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ لَا تَأْتِنَا

إِنَّمَا يَتَّقِلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٦٥﴾ لَنْ نَسُطَ إِلَى يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا
بِسَاطِ يَدِي إِلَيْكَ لِأَنْتَ إِنْ أَخَافَ اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾ إِنْ
لُرِيدُ أَنْ نَبُوءَ بِإِثْنَيْ وَهَيْكَلٍ فَتَكُونُ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِينَ ﴿٦٧﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْحَبَ مِنَ
الْحَشِيرَةِ ﴿٦٨﴾ قَبَّتْ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ
يُؤَرِّى سُرَّةَ أَخِيهِ قَالَ يَتُوبَلِّغُهُ عَجْرُتُ أَنْ أُكُونَ بِمِثْلِ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُؤَرِّى سُرَّةَ أَخِي فَأَصْحَبَ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٦٩﴾

[المائدة]

[ئوسامە و ھەمزە و نەسبە بە کران ئەو پۈژەيان
ئى رابورد لە تاو پەلە و مەراقى كۆرە چىرۆك
خوانىيە كەى باوكىيان .. مامۇستا ش مىشى مىوانى
نەو بە شىنەين و ئەدەب و ئارامە كەى خۆبەو
نۆتە كەى خەوتنانى كردو سەر شانۆكەى كرتەو
بانكى فاطمە خانىيان كردهو و مامۇستا دەستى بە
چىرۆك كردهو] .

مامۇستا : دوى شەو ئەو بوو كە يەشتينە ئەوئى كە
خىرە كەى قايبىل وەرنە كىرا ، چونكە بە دەست و
دلىكى ساردو ناپاكانەو كرددوى وە لە سەرە تا شەو
مەر كىچەلى ئەكىراو ناحەقى لە برا كەى ئە كردد ..
قايبىل بە يە كچار بوو پارچە يەك لە رقىو كىنەو

دل پیسی و به‌غیلی و پرووی کرده هایلی برای و پنی
وت ؛ نه‌ین بتکوژم .. ۱۱

هایلی خوا ناسیش وتی ؛ یوچ نه‌مکوژی ؟ ۱۱
خواخیزرو قوربانی له مرؤشی له خوانترسو دلپساک
قبول نه‌گا . وه نه‌وهش بزانه نه‌که‌ر ده‌ستم یو
دریژ بکه‌ی و بکوژی ؛ من ده‌ستت یو دریژ ناکه‌م و
نانکوژم ، چونکه من له خوی عالم نه‌ترسم ..
من نه‌مه‌وی گونا‌هی تو نه‌یه‌ته کولی من ، به‌لکو
نه‌مه‌وی گونا‌هی منیش و گونا‌ه‌کانی تریشت له‌سه‌رت
که‌له‌که بین و یو دوزه‌خت به‌رن . چونکه به‌راسق
تم دل ره‌قس و تاوان و زورداریه‌ی تو سزای
هردوزه‌خه ..

هایلی بریاری دا که ناماده‌یه قایل بی‌کوژی
به‌لام تم ناماده نیه قایل بکوژی .. چونکه
ته‌یوست له نامه‌ی کرده‌وه‌کانی دا خراپه نه‌نوسرنی .

به لآم قاييل ههروهك په يمانى داين به شهبان كه
فوكه رى هه ميشه يى بكانه يته توانى له وتاوانه كه وره به
په شيمان بيته وه . بويه دهستى تاوان و زوردارى بز برا
بين تاوانه كه ي دريژ كړدو كوشتى ..

نه بن نه م قاييله دلره قه خلمونه چ ناپاكى و
كه لله ره قيه كى بن نه اندازه بوو بن كه توانى بويه كه م
جار كوشتن دا به يتن .. وه نه خفه ناريك و ره شه كه ي
به يليتته وه بويه پياو كوژه كانى دواى خوى ..

به ان هايلى كوشت ، وه كيانى پاكى به ره و
به ههشت كه ونه رنى ؛ به لآم قاييل مايه وه له ژير
بارى كونا هو تاوانا .. به ديار تهر مى برا كه يه وه ..
به ديار خونى كفى رژاوى بن تاوانيه وه .. ده ماري
چاكو پياوه تى هاته له رزه .. چن كړد .. ؟ بوزچن
واى كړد .. ؟ ته كېرى چيه ؟ نه م لاشه يه چن
لمنى بكا ؟ خو تازه له كيس چوو و زيندوو نابيته وه ...

نه‌یته‌زانی چی کردو چی بکا ؟ سه‌رکه‌ردانو ویزل
 ویزل نه‌سوورایه‌وه به دوا‌ی چاره‌سه‌ردا .. تا خوا‌ی
 می‌هره‌بان لیره‌شدا فریای بنه‌ماله‌ی باوکه‌ ناده‌م
 که‌وت ، قه‌له‌ره‌شینکی نارد بۆ نه‌وه‌ی فیری ناشتنی
 براکه‌ی بکات .. قه‌له‌ ره‌شه‌که به ده‌نوک چالینکی
 هه‌لکه‌ندو قه‌له‌ره‌ شینکی مردوی هیناو خسته‌ی ناو
 چاله‌که‌وه و خاکی دا به‌سه‌ردا - له‌م کانه‌شدا قاییل
 سه‌یری نه‌کرد - که‌ چاوی به‌مه‌ که‌وت ؛ هۆشینکی
 کرده‌وه‌و ده‌سقی کرد به‌ چال هه‌لکه‌ندنو براکه‌ی
 خسته‌ ناوی و خاکی دا به‌سه‌ردا - به‌م چۆره‌ قاییل
 ناوی پیاو کوشتنی رشت ، وه‌ بووه‌ سه‌رمه‌شقی بۆ
 نه‌وانه‌ی که‌ده‌ستیان نه‌چینه‌ رشتنی خوینتی بن‌تاوانه‌کان
 نه‌وانه‌ی که‌ سه‌رکه‌وتن نه‌یان خه‌نه‌تینن وه‌ ده‌سه‌لاتی
 خوا‌ی مه‌زنیان له‌یاد نه‌چن و به‌دیره‌فتاری نه‌که‌ن ..
سه‌مه‌زه ؛ با‌به‌کیان پرسیارینکم له‌ دلایه‌ ؛ نایا بۆچی

دهستی شہیتان لہم تاوانہی « قایل » دا ۔ بہ لکو
لہ کفت تاوانیکی تر دا ۔ دیار نیہ ۱۴ بہ مہرچنک
نیمہ تہلین : شہیتانہ خراپہمان پرتہ کات ؟ .

ماموستا : رہنکہ مہ بہ ستمت تہوہ یق کہ بڑچی
بہ تاشکراوہ لہ شیوہی زہ لامینکدا شہیتان لہ خراپہکاندا
دہرناکے ویت .. ؟ ہر وہک لہ مہ سہ لہ کہی باوہ
تادہم دا تاشکرایہ .. ۱۴ تہم باسہمان جارنک کرد .
بڑوہ لامی تہمہ تہین بزانیہ کہ شہیتان جنوکہ بہ کی
خوا یاخی بووہ وہ ٹیش و تاوانی شیواندن و کومرا
کردنی مرؤفہ ... نیت مہرج نیہ لہ قالبی زہ لامینکدا
خوی پیشان دات .. چونکہ تہو ہینرکی نہ ہینراوہ
دہ سہلات داروہ سہرؤکی دہولہتی خراپہ و تاوانہ ..
وہ ہمیشہ کشت جنوکہ لہو زہ لکاونکی خراپہ کاری
لہ سہر چاوہ و کانیوہ شہیتانہ وہ ہل تہ کرت ..
وہ مہموو چاکہ و دل پاکی و خیر خواہیک لہ خواوہ یہ ..

ئەمەتە ھابىيل كە سەر بە چاكاھو خواناس بوو :
 ئەوئەندە پاكومەردو بىنەوى بوو . وە قايبىل كە سەر
 بە خراپە و شەيشان دۆست بوو ؛ ئەوئەندە دلرەقو
 تاوان بار بوو ، خىز ئەكەر ئەم دوژمنە تاوانبارە بە
 ئاشكرا بھان بىنىيايە ، ئەو كاتە ئەمان توانى لە
 پىلانەكانى بە ئاشكرا خۇمان بپارىزىن ؛ وە ئەم
 شاراوەبىيەشى وا لە مرۆڧى ھۇشەند ئەكا كە ھىچ
 كات لىنى غافل نەبىن ، چونكە ئەو ھەمىشە
 لەسەنگەرى دوژمنايەتى و پىلان كىراندایە (۱) بۇمان .
 نەسبە : بابە ئەوہ بۇ راستەوخۇ نەرمانى خول
 نەھاتە خواروہ بۇ قايبىل كە فىزى چۆنەتى ناشتى
 بىراكەى بكات ؟!

(۱) « إن الشيطان لىكتم عىدوۋ فاتخذوہ
 عىدوۋا » .

« فاطر / ۶ »

ماموستا : پزوله کیان ههلبهت له بهر نهوه بووه که
 قابیل شایانی نهوه نه بووه که خوا په یوه نندی پتووه بگا ..
 وه له بهر خاتری لاشه که ی هابیل که نه بوایه کفن و
 دزن بکرایه ته له ره شی نارد که ماموستایه تی قابیل
 بگا و فیری ناشتنی براسکه ی بگا ... بهمه دا دهر
 ته که ویی که نه کهر تاده میزاد له ری خوالای داو
 سه به خرا په بوو نهوه نه که له جی نشینه که ی
 ته که ویی ، به لکو ته له ره شه یه که له و بهر یزتر نه بی و
 شایان تر نه بی که خوا په یوه نندی له کهل بگا و بیکا
 به ماموستای لهو ..

تا تیره به سه له به سه رهانی قابیل و هابیل یش .. وه
 ته وی له قوربان و فرمایشته گانی پتخمه بهردا - ~~بگا~~ -
 پاس کرابی له سهر کوزه شته ی باوه ناده م و دایه حهوا
 ته مه نده به سه ، سه ی شهو - خوا یار بی - له سوود
 و به هره ی نه م چهره که مان نه دوین ...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَبِهِمْ آيَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ، مَا كَانَ حَدِيثًا
يُفْتَرَى ، وَلَكِنْ نَصْدِقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ، وَنَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ ، وَهُدًى
وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

« يوصف »

[کۆرگهرمه و مامۇستا پەجىم لە چاران
تامادە تر لىى ھاتوۋتە پىش و قەئەكا] .

مامۇستا : لەبەر ئەوۋى قورئان دەستوورى ژيانەو
ياساۋ پرۇگرامى مىللەتى نىسلامە گشت رىنگە يەكى
گرتوۋە بۇ رىتموۋىي و بەختە وەرى مۇسلمانان و چە كدار
گردنيان بە چاكتىزىن و كونجلاوترىن چەك و كەرەسى
پىنھە واپەتى كرزى مرقۇف .. وە ئەم چەند دىرەى ئىمە
ئەم چەند شەوۋە كە لەسايەيدا ژيانى ؛ چەند پەندو
دەرسىكمان دائەدات كە مەكەرتەنھا لەقورئان پىت
مامۇستايى ئاۋەھا بىكات ؛ وە ھەز ئەكەم ئىۋەش
يارمە تىم بەدەن لە گولچىنى پەندو دەرسەگاندا .
غەرموۋ ئوسامە كىيان ...

توسامه : یه کهم درسیان به لای منه وه نه وه به : که
 ته بینین خوی په ورودکار چ به رزی و ریزو قه درنگ
 بز نادم و نادمیزاد بریار نه دا (۱) وه ته یگاته
 خه ایفه و جائیشته ی خزی .. وه چون نه و فریختانه ی
 که هه میسه فرمان بهری نه کن فرمانیان پین نه دا
 که کپ نوش بهرن بز نادم (۲) که له مه وه شه رهنده یی و
 منته باری نادمیزاد له عاسقی خوا وه ندی میهره باندا
 دهر نه که ویی ... وه هه روه ها به رزی و بلندی پایهی
 نادمیزاد ناشکرا ته بین .. وه بزمان پروون ته بیته وه

(۱) وه که نه فرموی : « واذ قال ربك للملائكة
 اني جاعل في الارض خليفة » . «البقرة»
 وه هه نه فرموی : « ولقد كررنا بني آدم ... »
 (الاسراء / ۷۰)

(۲) « ثم قلنا للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا إلا
 ابليس » (الاحراف / ۱۱)

که خوی پروهردگار ناده میزادی بۆ کارگوزاری و
هه‌سوراندنی ئیش و کاری جینکه‌داری خۆی و
سه‌رداریه‌تی ته‌م جیهانه‌ی دروست کردوه .

جانه‌وانه‌ی نه‌یانه‌وی په‌تی په‌یوه‌ندی نیوان مرۆف و
ته‌و خواوه‌نده میهره‌بانه بیچرینن و مرۆفه‌گان
بئی خوابکه‌ن ؛ ته‌نما مه‌به‌ستیان ژیر چه‌پۆک خستن و
یه‌خسیر کردنیانه .. چونکه ته‌و مرۆفه‌ی که هه‌ست
به‌ به‌رزی پله‌ی خۆی بکا و خوی خۆی به‌ راستی
بناسن ؛ هه‌رگیز سه‌ر بۆ ته‌و باوه‌ قووره‌ته‌ ناپیاوانه
شۆر نا‌کاو هه‌میشه‌ کوته‌کی له‌ ناوایه‌ بۆ فه‌لاقه‌یان .

مامزستا : زۆر جوانه‌ یه‌که‌م ده‌رسمان با باسی
به‌رزی و بلندی پله‌ی ناده‌میزاد بئی لای خوی
پروهردگار ...

به‌لق مرۆف له‌ لاشه‌و کیان - جسم و روح -
دروست بووه . لاشه‌که‌ی له‌ کل دروست بووه .

به لآم کیانه که می له خواوه پنی به خشراوه (۱) که واته
 که وره بی و بلندی ناده میزاد له وه وه به که کیان و
 روجه که می له خواوه پنی به خشراوه له قابلوخی لاشه
 خوره که یدا هه آئه سوپنی و تواناو هیزی خه لیفه به تی
 - خواو سهردار به تی جیهانی پنی نه به خشن... به مهر جیک
 که نهو کیانه نه مرینری و بهندی نهکا له دوو آوی
 خراپه و تاوانبار یدا .. نهوش به پهیره وی نهو
 بهرنامه بهی که خوا ناردوو به تی بز ناده میزاد . که
 بهرنامه ی محمدی پیغه بهرمان - ﴿﴾ - دوا په پیام و
 بهرنامه ی ته و او یانه .. چا نهو که سازی که قهدری

(۱) له سوره تی « الحجر » دا نه فهرموی :

﴿ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ

لَقَدْ خَلَقْنَا إِلَىٰ خَلْقِكَ مَتَرًا مِّنْ سَمَاءٍ مِّن مَّاءٍ مَّسْنُونٍ ﴿۱۵﴾ لَئِنَّا

صَوَّرْنَاكَ نَفْثًا مِّنْ رُّوحٍ لَّفَقَعْنَا لَهُ سَجِيدًا ﴿۱۶﴾

ئەو كيانەيان زانیووە بەتاوان كردن دل و كيانەكانیان
 ڕەش نەكردووەتەووە ، ئەووە ئەو كيانەيان كەوتۆتە
 جیهانێكى ڕ لە پاكو و بن كەردى خۆیەووە و شتى
 وای كرده كە بە (معجزه) یا (فەراسەتى موسلمان)
 وەیا (كەشف و كراماتى ئەولیا) ئەناسرى .. كە
 جارو بار بەچاوى ئەو كيانە پاكەیان شتى زۆر
 دوورو نا دیاریان بە دى كردهووە بە دەزگاكانى
 هەست - الحواس - دا زۆر شتى ناانسانیان لائسان
 بوو .

دە فەرموو حەمزە كیان بزائىم تۆش چیت بۆ
 وەرگرتوین ؟

حەمزە : دوووم دەرسى بەلای منەووە ئەووە كە
 ئەنجامى فیدو لووت بەرزى زۆر سەخت و ناله بارە ..
 هەر هزى فیدو دەعیە بوو كە ئەبەشت شەیتان لە
 بەهەشتدا بمىنیتەووە ... بەلكو بوو مایەى ئەووە كە

ئەھنەتى لىق بىكرى ولە بەھەشت دەربىكرى (۱) بۇيە
 ھەموو كاتىك فېزو دەعيە و خود بەرسىقى تەبىتتە
 رېسوايى خواۋەنەكەى لە ھەردوو جىھاندا .. بۇيە
 پىنھەمبەرى سەردارمان - ﷺ - تەفەرموئى : ئيمان و
 بېروا بەخوا لەكەل زەرەيەك لە فېزو لووت بەرزى دا
 ئەيەك دالدا كۇنايتتەو ، وە دووبارە تەفەرموئى :
 فېز وەرەنە كرتى ھەھەوخەلك بە سووك زائىنە (۲).
 ھامۇستتا : جوانە ھەمزە كىيان فېزو دەھىيە بازى
 بەلآيەكى كەورەيە وتووشى ھەر كەس بوو دەردە كەى
 شەيتانى ئەبا بەدلآ . دە فەرموو دايكى ئوسامە
 بزائم تۇ چىت بۇ دۇزىو تەو ؟

فاطمە خان : سىزھەم دەرس لاي من ئەو يە كە خواى

- (۱) « قال فاهبط منها فما يكون لك أن تتكبر فيها
 فاخرج إنك من الصاغرين » . « الأعراف ۱۳ »
 (۲) رياض الصالحين - النووى ص ۳۵۴ .

په روهمردگار دؤسمه، تاو پینغه مبه رینکی خوی خستوته
 به ندیخانه ی گونا هو سه ریچی په وه تا ناده میزاده کان
 په ندی لن وهر بگرن و دوژمنایه تی شه ی تانیان بؤ ناشکرا
 بین که نه وه نده به کار و ده سه لات داره که توانیویه تی
 باوه که موره یان هه لئه له تینی (۱) .

دوژمنایه تی شه ی تان راستیه کی میژوویه و
 پرووداوه ، وه پنیستی سه رسانی ناده میزاده که به
 دوژمنی بژمیری وه که ره سه ی جهنگی بؤ ناماده
 بکا بؤ خوی و ده زگا و به چکه و شا کرده گانی که
 هه میسه له پیستی دل سوزی و دؤستی دا خه ریکی سویند
 خواردن و په یمان دانی کزی کارانه و که له ک چپانه بؤ
 هه لئه له تاندنی مهردووم .

مامؤستا : زؤر جوانه ، خوی په روهمردگار هه میسه
 میهره بانه له کهل به نده گانی خزیدا .. ناده ی نه سیه

(۱) دِیَابِئِیْ اَدَمَ لَا یَفْتِنُکُمْ الشَّیْطَانُ کَمَا اَخْرَجَ
 اَبُو یَکْمَ مِنَ الْجَنَّةِ . [الأعراف / ۲۷]

کیان بزائم تو چیت بؤدؤزیوینه تهوه .. ؟

نه سییه : چوارهم دهر سیش به لای مننه وه تهوه یسه
که : هر چند گونا گه وره زور بن هیشتا ره حم و
سؤزو به زهیی خوا زؤرو فراوانتره .. بؤیه پیویسته
له سر تاده میزاد که تۆبه و په شیمان بوونه وهی هه همیشه
له سر زمان بئ ، وه نایق یاس و بئ هی-وا بئ له
ره حمتی خوا ... وه نه وهش نه سه لئ بؤمان ، که
هه لهو تی که وتن و خه تا شتیکی نایاب و دور نیه له
تاده میزاده وه ؛ به لکو په شیمان نه بوونه وه و پشت کوئی
خستنی فرمانی خوا شتیکی ناخزش و نه فرین خوازه .
مامؤستا : زؤر جوانه رۆله کیان ، خوا مرۆقی
وا دروست کردوه که تاوان بکاو به هزی تاره زوو
ونه نسیه وه هه لبعه له تن ، به لام ته تی په شیمان بیته وه ..
که واته تی که وتنه که ی گرنک نیه ، به لکو گرنک
په شیمان بوونه وه که یه تی .

چه دایکی نوسامه نه لینی شتیکت بی چوه بیلنی
فهرموو بیلنی .

فاطمه خان : پنجهام دهرس به لای منه وه نه وه به که

حسابی نزیکی و دوری لای خوا وه چاکی و خرابی
بز خه لک به سراوه به نه ندازه ی نزیکی و دوری نه و
که سه وه له په یام و راویژی خوا ، نه وه ی فرمانبهری
خوا ناکا و نزیک له خوا نابین همیشه دل پیرو
خرابه کاره . نه وه ش روو له خوا بین همیشه پاکو
پیاو چا که ، نه وه ته قایل خراب و ناوانبار بوو چونکه
دور بوو له خوا وه فرمان و نه کبیره گانی خوای
خستبوو بهت گونی .. وه هابیل کورنکی باش و
بین وه ی و سهر به چا که بوو چونکه نزیک له خوا بوو
و فرمان و نه کبیره گانی خوای له سهر سهر راکرتبوو ..
ماموستا : به لئی ، خو خوای حاله میان چی نه وینی له

تیخه جگه له چاکه و پیاوه تی ، بهلام خۆی دروستی
 کردوین و نهزانی به چن وامان لئ دیت که چاک بین
 تهوهی بۆ رهوانه کردوین به هۆی پیغه مبه ره گانهوه .
 خۆیغم شه شه م دهرس بهوه نهزانی که ناره زوه گانی
 جووتیه تی و نه مری و سامان داری وه تۆ به کاری هه
 له سه ره نای ژیا نی ناده میان هوه له مرۆشدا هه به و بگره
 له که ل قوربه که ی باو که ناده م دا شیلراوه ..

خه ریزه ی (جووتیه تی) - الزوجیه - واته هاوسه رگرتن
 به که م بناغه ی ژیا نی ناده میزادانه به نه که نه نا بۆ به چن
 هیتانی ناره زوی (جنسی) ، وه نه که نه نه نا له بهر
 مندال داری و نه وه خسته نه وه .. به لکو خوای په روهر دکار
 وا په نک ی ئه م بوونه وه ره ی رشتوه که هه موو شتی که
 جووت بئ (۱) ..

(۱) « و مین کتل شیء خلقتنا زوجین »
 « الداریات / ۴۹ »

چونکه دامه رزاوی و خوشی و نارام لهوه دایه که
 هموو شتیک لهسهر نهو بهرنامه و شتیه به پروا که
 خوا یزی داناوه چکه لهمهش حورمهت و ریزینکی
 هینجکار زور بهدی نه کهین لهم چسپوکه دا بز
 تافهت که دوای دروست بوونی دایکه حهوا له
 کشت فهرمووده و فهرمانتکی خوادا له کهل باوکه
 ئادهم ناوبراوه (۱) .

ههروه ما غه ریزه ی (نه مری و مانهوه) - الخلود -
 نه مهش جوان به دیار نه کهوتی له سروشت و - فطرة -
 ی باوکه ئادهم و نهوه کانیشیدا که هه میسه مرؤف
 حهزی له مانهوه و نه مردنه .. بن گومان نه مه شتیک
 خوایی به سوچی که سی تیانیه .

نهوه بوو دیمان که به و فیله شهیتان توانی باوکه

(۱) «یا آدم! اسکنن انت و زوجک الجنة...»

نادوم بنخه له تینن که پنیوت :

نه توئی دره ختی نه مریت پیهان بدم ۱۴ (۱) .

له راستیهدا نه کهر نه و مهراقه له دلی نادومهدادده
له یین هیچی بؤ ناکرتی و ناتوانن هه لسن به فرمانی
خوی .

مهروه ما فهریزه ی (سامان و ملک داری)
- التملك - نه میش له سروشتی مرزوقدا چاک ناشکرا به
که هه میشه جهز له کز کردنه وهی مالو سامان
نه کات ..

(۱) له سوره تی « طه » .

فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ
وَمُلِكٍ لَّا يَمُوتُ ۝

وہ همان نارہ زوووو کہ بوہ مایہی تہوہ کہ
 باو کہ تادم فرما نہ کہی خوای له یاد بچتی و
 لہ درہ ختہ کہ بنخرا .. کہ شہیتان ووتی موالکی
 نہ پراوتان تہ بن (۱) .

تہم نارہ زوش ہر پنیوستی بہ بہ ہینز کردنی
 توانای مرؤفہ بز ناوہ دان کرد نہ وہی گشت سہرزہ وی .
 وہ ہر وہ ہا غہ ریزہی (نایبنداری و تز بہ کاری)
 - التدیث - تہم نارہ زوش له مرؤف دا پنجسی
 دا کو تاوہ و زور جار تہ کہ ورتہ مہیدانی کارہ وہو
 ہیندی جاریش نارہ زوہ کانی تر تہ یکمن بہ ژیرہ وہ ..
 وہ بہ زوری له دوو کاندہ دہر تہ کہوتی :

یہ کہم : لہ کانی تہ نگانہ :ا کہ مرؤف تہ پاربتہ وہ

(۱) « هل أداک علی شجرۃ الخلدِ ومثلک
 لا یبلی ؟ » طہ

وداواى رەحم و سۆزۈ بەزەيى لەخوائەكا ، دوايش .
كە رزگارى بوو پەشيمان ئەبىتتەو و ئەبىتتەو دۇخى
چارانى ..

دووم : لەگانى رودانى كوناھو خراپەپە كدا لە دەست .
—
مرۆڤىنىكى باش ...

كاتىك كە ئارەزۈەگانى تر فرسەتى لى دىننۆ
خراپەپەك ئەكا .. ئىنجا بە پەلەپەشيمان ئەبىتتەو و تۆبە
ئەكا ؛ ودىك لەم چىرۆكەدا پەشيمانى باوكو دايكە
گەرەمان بۆدەر ئەكەوى .

ئوسامە : بە خوا دەرسى جوانمان خويند بابەگيان ...
—
بە راستى مرۆڤ ئەو پايەو پەلە بەرزەيى خۆي لەباد
ئەچىن و ئەرمانى خواو چىكەدارى خواپىست كۆئى ئەخا
فېدولوت بەرزى ئەكاو ئاگاي لەدوژمنايەتى شەيتان .
ودەزگاكەي بىن و شوئىن بەرنامەو پرۆگرامى خـولـ

بکهوئ ؛ هه میغه سهه بهرزو روسوری لای خواو
 لای مهردوم تهیی وه خوئی تهها به بهر پرسبیاری
 خوا تهزانی .. ئەم بیه قول و نهسه نه جوانه له کوئی و
 ئەو داستانه درۆییانه له کوئی که دەمی مرۆف
 ته کهن به به چکهی کرم و جانه و درو ، دەمی ئەیکه
 به رۆلهی مهیمون ؟ .. جـا توخوا ئەگه
 - خزانه خواسته - باوه که وره مان کرم و مهیمون
 بوایه ، چون ئەمانویرا له عاسق جـانه و رانیسا
 بلین « له » . دیاره مه بهستی ئەم شهیتانۆلکه
 درۆچپانه تهها ئەوه به که له ریزی مرۆف کهم
 بکه نهوه و بیخه نه بهر شه پزلی نۆکه ری خوێزانو شهیتانی
 ناغایان ..

له کۆتاییدا : به ناوی هه موانه و هه ریزو سوپاست
 پیش کهش ده کهم ئەی بلوکی به ریز ، وه له خوا

ئەپارېمەۋە كە تزمان بۇ خوشكا؛ بۇ كەرم كوردنەۋەى
كيانو ھەست و ھۇشمان بە زۇپاي چىرۇكە
قورئانئەكانت .. كە خوا ئەزانى ھەركەسنىك فرىاي
ئەم جۇرە زۇپايانە نەكەۋى ئەم دەشت و دەرو كىۋو
چىايانەدا رەق ئەبىتتەۋەو ئەين بەشەھىدى رىنگى
كىلىئەتى و بىر كەسى ..

حەمزە : بەلام ئەين دلمان خۇش بىكەى بەۋەى كە
ئايانئازت وايە بمان ھەۋىنئىتەۋە لە ساىەى چىرۇكى
ترى قورئاندا ... ۱۹

مامۇستا رەھىم ، خوا بىكا ئىۋەم بۇ خۇش بىر و
ئەمەنمان وەفا بىكا نىازم وايە - خوا كۆمەك بى -
لەم زىستانە پىر لەسەرماۋ سۆلەيەدا ، ئەم چىرۇكە
قورئانئانە بىكەينە شەۋ چەرەمان تا خوا بەھارمان
بۇ دىتىن ، ئەۋسا لەساىەى لىقىكى ترى قورئاندا

تەحەسسىنەۋە .. كە واتە تا چىۋۆكى داھاتوو خواتان
لەكەل ...

« شېھان رېئىك رېب العزة عمتا يصفون
وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين » .

بهم زوانه

چاوه پروانی نه لقه‌ی دووهمی نهم زنجیره‌یه بکه‌ن
(اوح پنه‌مبه‌ر) درودی‌خوای له‌سه‌رین .

سەرچاوه كانى ئەم نامىلكه يه

(۱) ئەفسىرى ابن كئىر	الحافظ ابن كئىر
(۲) فى ظلال القرآن	سىد قطب
(۳) نور اليقين	مجد الحضري بك
(۴) ارشاد السارى لشرح صحيح البخارى	للعلامة القسطلانى
(۵) قصص الانبياء	عبد الوهاب النجار
(۶) مع الانبياء فى القرآن الكريم	عفيف طبارة
(۷) آدم نبي	بهي الخولي
(۸) النبوة والانبياء	علي الندوي
(۹) فقه السنة	سيد سابق

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد

٢٣٨ لسنة ١٩٨٠